

ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ԽՈՍՔԸ՝ ՀԵԼՍԻՆԿԻՈՒՄ ԵՎՐՈՊԱՅԻ
ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ
ՎԵՀԱԺՈՂՈՎԻ ԱՎԱՐՏՄԱՆ ԱՌԹԻՎ

(1975 թ. օգոստոսի 3-ին, Մայր տաճար)

Հանուն Հոր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբո. Ամեն:

«Եւ յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն»:

Սիրելի հաւատացաւներ, դուք անշուշտ հիշում եք այս խոսքերը, «Յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն», խոսքեր, որոնք երգվեցին երկու հազար տարիներ առաջ երկնքի հրեշտակների կողմից, այն սուրբ պահին, երբ մեր Տերը և Փրկիչը Հիսուս Քրիստոս ծնվում էր Բեթղեհեմում:

Ս. Ավետարանը պատկերավոր կերպով և հուզիչ, պատմում է այդ տեսարանը, որ բացվում է այն ժամանակ ապրող մարդկանց հայացքի առաջ: Այդ աստվածային ծնունդի պահին, երկինքը բացվում է և բարձունքից լրսվում են հրեշտակների ձայները, որոնք երգում էին հաղթական. «Փառք ի բարձունս Աստուծոյ և յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն»:

Այդ պատգամով ծնվեց մեր Տերը և Փրկիչը Հիսուս, այդ պատգամը քարոզեց Նա իր կյանքի ողջ ընթացքում:

Աստուծո բոլոր պատգամների և մեծ սկզբունքների գերագույնը հանդիսացավ միշտ սիրո և խաղաղության պատգամը ուղղյալ մարդկանց և ժողովուրդներին: Որովհետև այդ դարաշրջանում, երկու հազար տարիներ առաջ, մարդիկ և ազգություններ շատ անգամ տառապում էին այլ և այլ անարդարությունների, հալածանքների, բռնությունների և պատերազմների հետևանքով: Մարդիկ ծարավի էին իրապես հոգւոյ և կյանքի խաղաղության, ծարավի էին արդարության, ծարավի էին մարդասիրության: Հիսուս աստվածային այդ պատգամները, քաղցրությամբ և հեզությամբ բաշխեց բոլոր մարդկանց անխտիր:

Եվ, երբ Նա ինքն էլ հալածված և խաչված, բաժանվում էր երկնային կյանքից, իր վերջին կտակը եղավ «Խաղաղութիւն թողում ձեզ, զխաղաղութիւն զիմ տամ ձեզ»: Այսպիսով մարդկության Փրկիչը Հիսուս, խաղաղության պատգամով ծնվեց և խաղաղության պատգամով էր աչքերը փակեց, այն երազանքով, որ այդ գաղափարները երկրի վրա իրականություն պիտի դառնան մի օր, կյանքի պիտի կոչվեն մարդկային հասարակության և ազգամիջյան կյանքի ճանապարհի վրա:

Սիրելի հավատացյալներ, Քրիստոսի սուրբ եկեղեցին հավատարիմ մնաց իր մեծ վարդապետի այս պատգամին և միշտ, հարատև կերպով, նույն աղոթքը մրմնջեց. «Յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն»:

Մինչև այսօր էլ, մեր սուրբ եկեղեցին, Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցին իր ամենօրյա աղոթքների մեջ երբեք չի մոռանում աղոթել խաղաղության և մարդկանց միջև հաճության համար:

Դուք երևի այսօր կարող եք Մեզ հարց տալ թե այսպիսի քարոզ դուք լսում եք հատկապես Ծննդյան տոնի առիթով, այսինքն այն օրը, հունվարի 6-ին, երբ մեր եկեղեցին փառաբանում է ծնունդը Քրիստոսի: Սակայն, այսօր սիրելի հավատացյալներ, այս նույն բնաբանը ընտրեցինք Մենք, «Յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն», որովհետև հենց մեր օրերին, սրանից երկու-երեք օրեր առաջ, միջազգային մեծ մի իրադարձություն տեղի ունեցավ, միջազգային մի վեհաժողով գումարվեց Ֆինլանդիայի մայրաքաղաք Հելսինկիում, որտեղ մասնակցեցին Եվրոպայի և Հյուսիսային Ամերիկայի 35 պետությունների մեծ ղեկավարները:

Այդ օրերին բոլոր այս պետությունների առաջնորդները խոսք առին և արտահայտեցին իրենց կամքը խոր համոզումով և վճռականությամբ, իրականացնելու Եվրոպայի մեջ և աշխարհի վրա խաղաղության և ժողովուրդների բարեկամության և անվտանգության սկզբունքները: Մենք պիտի ասեինք, քրիստոնեական վեհ պատգամներն էին, որ այսօր հռչակվեցին նաև պետությունների բարձր այդ համաժողովի մակարդակի վրա: Երեսունհինգ պետությունների առաջնորդները հուզիչ և գեղեցիկ խոսքերով վեր առին անհրաժեշտությունը խաղաղության և անվտանգության պաշտպանման Եվրոպայի և ամբողջ աշխարհի մեջ:

Նրանց խոսքերը երևի դուք կարդացած կլինեք թերթերում, լսած կլինեք ռադիոներից, հեռուստացույցից: Մենք այդ բոլորին չենք ուզում անդրադառնալ: Մասնակցող պետությունների ներկայացուցիչները վերջում ստորագրեցին մի փաստաթուղթ, մի պատմական կարևոր փաստաթուղթ, որով արտահայտեցին իրենց հավաքական կամքը պահպանելու և աշխատելու որպեսզի Եվրոպայի և աշխարհի խաղաղությունը և անվտանգությունը երբեք չխանգարվեն և ժողովուրդների միջև տիրի խաղաղ գործակցություն և համերաշխ գոյակցություն:

Եթե մի քանի խոսքով կամենանք արտահայտել այդ վեհաժողովի արդյունքները, կարող ենք ասել, որ Հելսինկիում հռչակվեցին երեք հիմնական սկզբունքներ.

ա. Խաղաղ գոյակցություն ազգերի և պետությունների միջև.

բ. Խաղաղ գործակցություն ազգությունների և պետությունների միջև.

գ. Խաղաղ լուծում, խաղաղ ճանապարհներով լուծում այն բոլոր հարցերի, որոնք կան, կամ կարող են լինել ազգությունների և պետությունների միջև:

Խաղաղ լուծում բոլոր ազգամիջյան և միջպետական հարցերի, ոչ թե ուժի իրավունքով, այլ՝ իրավունքի ուժով, արդար իրավունքի ուժով: Ահա սիրելիներ, սքանչելի երեք մեծ սկզբունքներ, որոնք թե՛ աստվածահաճո են, թե՛ բարոյական և թե՛ մարդասիրական:

Մենք վստահ ենք, որ այս օրերին համայն մարդկությունը և հատկապես Եվրոպայի ժողովուրդները, ապրեցին ուրախության և խանդավառության պահեր:

Բոլոր մեծ և փոքր ազգությունները երջանիկ պիտի լինեն հետագային,

երթե այս սկզբունքները իսկապես կյանքի կոչվեն, և Մենք հույս ունենք, որ այդպես կլինի:

Մեր ժողովուրդն էլ, հայ ժողովուրդը, շահագրգռված է կենսականորեն աշխարհի խաղաղության պահպանման և խաղաղ գործակցության և ազգամիջյան հարցերի արդար և խաղաղ լուծման սկզբունքներով:

Մեր ազգը անցյալում, ինչպես գիտեք, շատ տառապած է և զոհված և նահատակված՝ տարբեր-տարբեր պատերազմների ընթացքում, դարեր շարունակ: Բավական է միայն հիշել առաջին համաշխարհային պատերազմի շրջանը, երբ 1915—16 թթ. հայ ժողովրդի գրեթե կեսը՝ մոտ 2 միլիոն հայ ազգաբնակչություն Արևմտյան Հայաստանի, զոհ գնաց Օսմանյան Կայսրության կողմից ի գործ դրված ցեղասպանության ծրագրին:

Երկրորդ համաշխարհային պատերազմը ևս մեծ վտանգ հանդիսացավ նաև մեր ազգի համար, այս անգամ հիտլերյան նացիստական ահավոր պատերազմի սանձազերծումով:

Փառք Աստուծո, սակայն, փառավոր հաղթանակով վերջացավ այդ պատերազմը, և Հայաստանը ևս Սովետական Միության բոլոր ժողովուրդների և հաղթող պետությունների հետ միասին. դիմեցին նոր և շինարար կյանքի:

Ահա թե ինչու մեր փոքրիկ ժողովուրդը և՛ ի Հայաստան, և՛ ի սփյուռս աշխարհի այսօր երջանիկ է և մխիթարված, որ այսպիսի բարձր մակարդակի վեհաժողովում հռչակվում են փրկարար և մարդասիրական վեհ սկզբունքները, որոնք պետք է ուղեցույց հանդիսանան հետ այսու, միջազգային կյանքում:

Մենք մխիթարված ենք նաև այն իրողությամբ, որ մեր պետությունը՝ Սովետական Միությունը, ամենաառաջավոր դիրքերից մեկը գրաված է միշտ՝ խաղաղության և ժողովուրդների բարեկամության պայքարի ճանապարհին:

Իրողություն է պատմական, որ Սովետական Միությունը ծնունդ առավ խաղաղության սկզբունքով, ժողովուրդների բարեկամության սկզբունքով:

Սովետական Միությունը իր ողջ պատմության ընթացքում այս սկզբունքները պաշտպանեց հետևողականորեն, և այսօր էլ Հելսինկիի ժողովում հանդիսացավ գլխավոր կազմակերպիչ ուժը:

Այն ճառը նշանավոր, որ արտասանեց մեր պետության ղեկավարը այնտեղ, անշուշտ որ ուժեղ և քաղցր հնչեց ո՛չ միայն մեզ բոլորիս՝ սովետական քաղաքացիներին, այլ նաև խաղաղության ծարավի ողջ մարդկության, բոլոր ժողովուրդների համար:

Մենք երախտապարտ ենք մեր պետության ղեկավարներին՝ նրանց այս խաղաղասիրական և մարդասիրական քաղաքականության համար:

Եվ կադրերն առ Աստված, որ Տերը նեցուկ կանգնի բոլոր խաղաղարար ուժերին աշխարհի վրա, որպեսզի մեր երկրագնդի բոլոր պետությունները, բոլոր ազգությունները ձեռք-ձեռքի տված այս միևնույն արևի տակ ապրեն խաղաղ և համերաշխ գործակցությամբ, ամեն մեկը իր նպաստը բերելով ընդհանուր առաջընթացին, այս ձևով բոլորը մեկ արժանի դառնալով բարօրության, երջանկության:

Թող Տերը միշտ մնա զորավիգ և մարտակից բոլոր ա՛յն ուժերին, ա՛յն պետություններին, ա՛յն ժողովուրդներին, որոնց կյանքի, աշխատանքի և պայքարի դրոշի վրա գրված կա.

«Յերկիր խաղաղությւն և ի մարդիկ հաճությւն»:

Այժմ և հավիտյան: Ամեն: